

7 JULI 1942

519

F R I P A G E D Y V E G E L S E

NR. 26.

2. årgang.

4. Juli 1942.

Mappe 4
Eksp. 21B
Arg. 4/2-41
O.V. Øb

KAMTRAT!

Våre avsløringer av tyskernes og nazistenes planer om tvangsorganisering av arbeidskraften til innsats for rene tyske krigsformål, har reist en storm av forbitrelse innen norske arbeider- og funksjonerkretser. Vi nevnte i forrige ukt de yrker som spesielt ville bli rammet, men i tillegg til disse er det nå en rekke andre steder gitt beskjje gjennom arbeidsgiverne at opptil 1/3 del av lønnstakerne kan risikere å bli utkalt til det nazistiske slavearbeid.

Tålmodigheten hos arbeidsfolket her i landet er nå satt på en hard prøve. Alle hevdunne rettigheter er trampet under fot, arbeidernes stolte organisasjoner er frastjålet dem og kerrumpert, mange av de beste kamerater er arrestert og kastet i Gestapos fangehull, ernæringsvanskene øker for hver dag og truer med å bli katastrofale, og på toppen av dette kommer truslen for mange å bli sendt på tvangsarbeid ved tyske militæranlegg.

Diskusjonen om hvilke motforholdsregler en kan gripe til overfor dette siste nazistiske overgrep preger alle norske kretser idag. Vi vet at de fleste helst vil nekte å arbeide for fienden og istedet forsvinne fra hjemstedet å påta seg de offer dette medfører. I de tilfeller dette ville ramme de pårørende vil vi dog fraråde en slik framgangsmåte. Enslig stilling som mener seg i stand til å unngå de tyske og norske nazistiske "myndigheter" står selvagt i en noe annen stilling, men gjennomføring av en einindelig arbeidsnekting vil bare føre med seg nye hølger av overgrep og terror og ville såleis ikke styrke den norske fronten idag.

Men tyskernes ved-og vannbærere her hjemme skal få vite hvor det norske folket står i denne sak. På samme måten som protestaksjonen mot ungdomstjenesten løsnnet et skred av forbitrelse mot ferredørne, må alle som direkte eller indirekte blir berørt av tvangsutskrivningen, mobiliseres for en effektiv masseprotest stillet til tyskernes første erendsvenn på dette område - "minister" Lippestad i Socialdepartementet.

-V-

ENGLAND FORBEREDER FREDEN.

I det engelske Underhus framla nylig arbeidsminister Bevin et lovforslag som tok sikte på å gjeninnføre tidligere praksis på arbeidsmarkedet så snart krigen var over. De innskrenkinger i arbeidernes rettigheter som krigen har gjort nødvendig, og som arbeiderne frivillig har påtatt seg, skal ikke bare oppheves, men den sociale standard skal heves.

Bevin forklarte at det nye lovforslaget bygget på det principp som ble knessatt i 1919 ned de forandringer som utviklingen har tvinget fram. Samlig vekt tilla han den forbedring sen hadde funnet sted i de direkte forbinnelser mellom arbeidere og arbeidsgivere og den faktiske trekantoverenskomst som var kommet i stand mellom staten, fagforeningene og arbeidsgiverne.

DENNE TREKANTOVERENSKOMST

hadde fått sitt praktiske uttrykk i det felles rådgivende organ som var blitt opprettet ved krigsutbruddet, og som besto av representanter for staten, britiske arbeidsgiverforeninger og fagforeningskongressen. Denne felleskomite hadde gjort det mulig for regjeringen hurtig å overføre næringslivet fra fredstid-til krigstidsforhold. Og det bemerkelsverdig var at denne drastiske overgang var gjennomført uten at det hadde medført en eneste arbeidskonflikt av betydning. Det nye lovforslaget var utarbeidet i næye samarbeide og forståelse med dette samme organ for partene.

ARBEIDSMINISTER BEVIN INNGÅS.

Arbeidsminister Bevin framholdt at denne forståelsesfille måt besjølet fellesfronten allerede før det ble tale om det nye løkforvalget og dermed gjennomført utbygging av den sociale standard en hadde måttet oppgi. Såleis var det allerede før krigsutbruddet truffet overenskomst med verkstedindustrien om en tilpassning og "overviking" av tidligere praksis.

Bevin omtalte at noe av det viktigste ved den nye lovgivningen var bestemmelser som tok sikte på å fjerne alle muligheter for friksjoner og arbeidstvister i framtida. Videre innholdt den regler for ansettelse, ansettelsesvilkår, arbeidstid og arbeidsforhold.

ARBEIDSGIVERNE ER FORPLIKTET

til ifølge lovens paragraf 1-å gjennomføre den normale arbeidspraksis som ble forlagt p.g.a krigsforholdet å la denne praksis stå ved makt i 18 måneder. Denne bestemmelse gjelder også nye industrier og foretagender, slik at det ikke finnes noe smuthull i loven. (Bevin tilla denne 18 måneders bestemmelse stor betydning). Det ville kreve fra 4-12 måneder å gå til omlegging av de store industrier. For å kunne påskynde overgangsarbeidet til normal fremsproduksjon hadde regjeringen allerede latt innledet en rekke undersøkelser.

Fagforeningene har såleis fått garantert sine tidlige rettigheter, men da det selvagt kan tenkes at såvel arbeidere som arbeidsgivere vil bibeholde mye av det som er innført under krigen, gir loven adgang til dispensasjoner.

ARBEIDSMINISTER BEVIN

som jo selv er en kjent fagforeningsmann, har gjennom denne nye loven han har lagt fram og fått vedtatt, sikret arbeiderne mot utryghet og tilfeldighet etter krigen. Vi har tidligere redegjort for lønnsituasjonen for de engelske arbeidere, og vist hvordan det i virkelheten er gitt mer enn full lønnskompensasjon for den prisauking som har funnet sted. Det er av den største interesse også for norske arbeidere å kunne konstatere at de engelske arbeidere ikke bare har hevdet sine rettigheter godt under den veldige krigsanspennelse, men også lagt grunnen til trygge forhold i den kommende fredsperiode.

RENEGATENE ROTTER SEG SAMMEN.

Det er en kjent sak at renegatene fra den gamle fagbevegelse ikke har det godt om dagen. De har spilt fallit i sin forredergjerning, og det eneste de har oppnådd, er å isolere nazistenes fagorganisasjon fullstendig fra arbeiderklassen. Lenge har de vanket sammen i drikkelag, men nå har de faktisk nedsatt et "overløpernes råd", som har faste ukentlige møter i Byggingsforbunnets kontorer. "Rådet" består av følgende: Hallvard Olsen, Erling Olsen, Håkon Meyer, Birger Åmoen og Arne Andresen. Det er verd å merke seg at den tidligere viseføreren i A.I.F., Harald Olsen, vanker svært meget i samme selskap. Han bør derfor være på vakt overfor ham.

FOLKEFELLESKAPET

gir ikke utslag på mange vis-ikke minst når det gjelder forsyninger. Ved forskjellige anledninger har Terboven presisert at fordelingen skulle skje etter de sosiale prinsipper. Dette er utlagt slik at de som har penger å kjøpe for, ikke skal få kort, og de som får kort, har ikke penger å kjøpe rasjonene for. Denne utleggning er muligens ikke helt riktig. I hvart fall har "ministrerne"- som ifølge statsbudsjettet har atskillig å kjøpe for-også sørget for at de får noe for pengene. Den tyske restaurant "Wiktoria" (tidl. "Tycho") får i tillegg til sine mange andre kutter også anvisat 2 kg. knive

NAZISTISK INNOMMELDING

Jeg er i N.S. og tilknyttet på nye steder innen landet. Et nittiende måtte i sinne omgått en god del av barna opp, men framført gikk fort tilbake. De ro hirden vendt og kontret barna i tilhjemmet og satte dem til å krisere opp N.S. okkupator over hele Øya.

FØNGBERG skulle tilpasse etter Mitterøy. Men av 60 barn som ble drukket, mistet bare 11, de fleste fra N.S. hjem. De lokale N.S. myndigheter krevde så at politimesteren skulle la politiet hente barna. Politimester Pehn nektet. Det fanns ikke hjemmel i lov eller forordninger for et slikt skritt høvet han. Så ble det rekvirert statspolititi fra Oslo. De arresterte 3 ledre som hadde rettet åsende barna sine, og truet med at barna skulle bli sendt til Bastøy. Såvidt en vet ble det med trusselen. Og som protest mot framførla til statspolitiet meldte politimester Pehn og fullmektigens hans seg ut av N.S.

DITT NYTTER Å NYKTE

Å sende barna til ungdomstjenesten, det viser erfaringene fra en rekke steder N.S. har fått gjort opp for å få den igang. Foreldrene må stå fast og følge da rettningslinjer som er lagt fram for hvordan norske foreldre skal oppdra,

REDERNE LAR EIG IKKE HUS.

At den norske handelsflåten praktisk talt i sin helhet fortsatt er i den norske regjerings horner og dag og natt gjør en betydningsfull innsats for gjenreisingen av vårt folks frihet, er tyskerne til den største forangelse. Ständig har rederne vært under press og utsatt for de voldsomste trussler, mange av dem er arrestert og endog sendt til koncentrasjonsleire i Tyskland, men rederne har holdt stand. De har praktisk talt uten unntakse tatt avstand fra den nye rødforsamlingen under ferredoren Stenersens ledelse. Mandag 15.juni ble de innkalt til Stortinget, hvor ferbover på nytt kom med de voldsomste trussler, men det ereste rederne ikke med på var nedsettelse av en komite til å drafste saken nærmere. Komiteen besto av de gode nordmenn og tidligere presidenter i det norske rederverbundet, Harrenie Mathiesen, Gidfjell, Haland, Wiess-Hansen og Falck. Reculen ble den tiltrådt av nasistene Stenersen og Thv. Halvorsen. Da 26.juni kom så komiteens innstilling som gikk ut på blankt avslag av tyskernes krav. Og denne innstilling hadde også fått tillslutning av Thv+Halvorsen, som tydelig var karmet på bedre tanker, Stenersen sto såleis alene og fullstendig isolert i sitt merkelige rødforbund. De norske redere har fått beskjed om at de ikke må forlate byen, men en kan være forvissset om at hvordan området utvikleseg. Rederne lar seg ikke kne!

POLITIET I OSLO

Var før en tid siden innkalt til møte i Saga for å få en orientering om nyordninga innen politiet, av Judas Lie. Etter dennes tale fikk forsamlingen oppfordring til stående å synge "Ja vi elsker". Fra salen hørtes noen få sprede rister som deltok i sanger. Det samme gjentok seg da det ved møtets slutt ble oppfordret til 3 ganger heil og sel for føreren. Politiet i Oslo lar seg ikke misbruke til å vise sin fedrelandsfellesskap under slike herrer. Ved møtets slutt uttalte "ministerpresidenten" i Oslo, Askvig, at en større forsamling Jægering hadde Judas Lie alltid talte for, vi kan irrlige herrer nasi med at den samme stemming overalt er gjeldende hos de offentlige tjenestemann.

- V -

DE NORSKE FORLEGGERE

Er også utsatt for nasistenes nyordningsraseri. "Ministerpresidentens" forordning om Gulbrand Lundes maktstyke har ført til at samtlige forleggere unntatt de par stykker de vet - har holdt seg ut av den nyordnede forleggerforening. Under et forhandlingsmøte kom Dazie jr. med en uttalelse som falt langt godt av Gunnar Stenersen i magiforlaget av samme nevnt tungt for brystet. Dazie etter hvert ble arrestert. Men forleggerne vil sikkert som

i Var Freinsere Mikke sündag var et nytt eksempel på hør-være i N.S., og den nye tid merer for de religiøse verdier og for det norske folks religiøse følelser. Viðkun quislings nederlag overfor presteskaper og kirke. Folket har vært helt tydelig og hans raseri er forglarlig nok. Men det er likevel et faktum at han ikke tøt fortsette kamper. Han har - eller tykkeno har - gitt ordre til den støste varsonhet overfor prestene og kirken. Hensikten har vært at striden skulle bli likvidert i all stillhet.

- V -

EN TÅPLIG PROVOKASJON

og ingenting annet ble hele komedien sündag. Bispeinnvielse ble det ikke annet enn i navnet. Staffasjen var i orden. Alle sterforrederne var tilstede i fullt utstyr, og alt det det norske folket kan oppvise av skitne forredere i kirkelig skrud, var også der. De såkalte konstituerte biskopper.

- V -

EN LITE VELLYKKET OVERLÆRER

for Tromsø, "konst. biskop og domprost i Trondheim", Einar Lothe hadde tatt på seg den skitne oppgaven å lede komediespillet, å ordinere de 2 nye biskopper. Han innledet med en ren-politisk tale og gjorde forsiktig tingene helt tydelige helt fra først av. Og sluttet altså med å innvie sine medforredere til 2 av den norske kirkes høyeste geistlige stillinger.

- V -

DET ER HELT PÅ DIT RØRE

at handlingen ikke får noen følger for den norske kirke. I samtlige norske kirker ble det samme sündag lest opp et lengere skriv med sterk protest mot det skjendige missbruk av kirken og dens helligste verdier. Det ble påvist at handlingen ingen kirkelig berettigelse hadde, at "ordinator" ingen rett hadde til å opptryr som sådan, og at derfor ingen av landets prester vil anerkjenne de på denne måte ordinerte biskupper som geistlige overhoder, osv. at det hele bare var et nytt slag mot kirken og kirkefolket i vårt land.

- V -

GEISTLIGHETEN UTENLANDS -

Vi snakker da bare om den frie og hederlige geistlighet - vil heller ikke anerkjenne de nye biskupper. De vil ikke få samarbeide med noen andre enn sine medforredere ~~kræftskikkelsesxxkz~~ hverken innad eller utoad. Den nye "biskop" i Oslo, Frøyland, har nok filialse av dette. Det sies at han har best om lov til å stelle ned sit soknekall i Grønlands menighet ved siden av sin verdigheten.

- V -

PÅ OMKRING KIRKESPØRSMÅLENE

VAR det quisling ønsket ntn, men hans behov for strategiske støttepunkter også innen kirken har altså vært for stort. Han får aldri ro i den norske kirke før han trekker sine skitne fingre bort fra den. Hans sisste forsök var å tilby presteskupet forhandlinger om en overenskomst framsatt gjennom kirkedepartementet. Den skulle bl.a. gi ut på biskop Berggrav fikk en professorstilling ved Universitetet, og de andre avsatte bispene skulle enten få samme stillinger igjen eller kompensasjon på annen måte.

- V -

PRESTESKAPET AVVISTE MED FORAKT

også dette plumpe forsök, som bygget på quislings vanlige feiltagelse, hans forvissning om at både geistlige og verdslike nordmenn er tilsalgs for penger og stillinger. Prestene ga uttrykk for at Berggrav og ingen annen er den norske kirkes geistlige leder, at den ikke anerkjenner noen annen, og at alle eventuelle forhandlinger på kirkens vegne må føres av ham. "Biskop" Frøyland har fått en liknende tilkjennegivelse fra samtlige prester i Oslo. De nekter å anerkjenne ham og gir i nokså tydelige ord uttrykk for at han både som nordmann og som prest er en forreder.

DEN NORSKE KIRKES JUDAS.

Deir den betenkende ettertiden vil gi "biskop" Frøyland. På tross av at tusener av landmenn vannmekter i Gestapos ~~KRANGKAK~~ og quislings fengsler, utsatt for tortur og pinsler kommer denne tidligere "Herrens tjener" i sin såkalte tiltredelsespreken med en uttalelse om at "strenghet kan være utslag av barmhjertighet".

Det er ikke til å undres over at Frøyland og hans medsammensvorne etter sin voldsdåd mot kirken måtte ha noe å stive seg opp med. Det fikk de da også, idet Oslo Kommune arrangerte en fuktig middag for dem søndag, straks etter forestillingen i Vår Frelsers kirke, mens kirkedepartementet lot arrangere en lunch for dem dagen etter. Til den siste var der fra Vinmonopolet rekvirert disse drikkevarer for de geistlige herrer: 36 flasker likør, 6 flasker konjak, og en del flasker wässky. De kirkelige serfondene betalte sjøslaget. Frøylands egen kone har tatt avstand fra hans Judasgjerning og bl.a. nektet å flytte inn i bispebaligen etter Berggrav.

- V -

quislings STATSBUSJETT.

Vedtakts for en tid tilbake noen avslørende opplysninger om quislings statsbudsjett. I dag er vi ute til å suplere disse opplysningene. Når en ser på hva 2 "ministerpresidenten" har bereknet for sin egen del, i gasje kr. 240.000,- samt tillegg for "kanseli" (hva nå det kan være) og utgifter vedvarende villa Gimle på omlag kr. 1.250.000,- så forstår en at budsjettet holdes hemmelig. "Ministrene" har tilsammen i gasjer kr. 247.500 men i tillegg hertil næsten det dobbelte, nemlig kr. 415.000- i representasjon! Og dessuten har de samme herrer forsøkt å skaffe seg en rekke faste biintekter. Forøvrig er det oppført en rekke skuldeposter til utgifter, men av plasshansyn må vi la dem utstå. Interesant er det å legge merke til at der blant inntektene er oppført skatter som først er kommet til under myordningene, på tilsammen over 400 millioner kroner, mens den ordinære statskatt "bare" visker seg om 200 millioner kroner. Inntil mai måned er der i år utbeta utgaver over 500 millioner kroner, altså omrent like mye som et tidligere norsk statsbudsjett! Det tyske polit har foreløpig presentert en rekning på 200.000,- til dekkning av utgifter i forbindelse med Immerstriden. Det forekommer oss at det norske folk også har en rekning å presentere når vi kan ringe om hjælp.

- V -

FRA MILLIGSTRÖM

hvor N.S gjennom hele tiden har hatt særlig uheldige representanter. Når det meldt om en episode i forbindelse med "Bispeordinasjonen", en presten, Pastor Larsen, var ferdig med gudstjenesten og hadde lest opp prestebedenes protest opptrætte "lagleder" Johannessen, en svært ubegavet og bryllik representant for den nye tid, trengte seg inn i sakristiet, presenterte seg som statsrådmann, foretok en grundig husundersøkelse, arresterte presten og tok han ned til et halvannen times fornær. Som vitne og hjelper hadde han med en 17 års guttunge.

- V -

KANNET

MANNEN BLIR ANMELDT

Før urettmessig å ha utgitt seg for politimann og for hele adferden forøvrig. Saken blir naturligvis henlagt, men så har en et nytt og godt eksempel på hvordan rettsvesenet er blitt under den nye tid. Og da her len gjort sin nytte. Men for laglederen blir det kanskje en ubehagelig historie bak kulissene. Hans natur gikk nokk ved denne anledning igjen over opptukelsen han glente quislings påbud til da senere børsjøen birkemann om å la kirken i fred - ikke gjøre flere dumhetar.

- V -

NYTT EKSEMPEL PÅ

N.S. vilje til å legge alle felter av samfundslivet under seg og et like godt eksempel på deres totale hjelpeinhert er Kulturdepartementets forsök på å ensrette helsetidsskriftene her i landet. Vore helsetidsskrifter holdes oppo ved at en rekke interesserte innm ofrer tid og penger på dette opplysningsarbeid, og ennda flere er frivillige bidragsytere. Det er vore besste menn og kvinner som med personlige offer holder arbeidet i gang.

I SLUTTEN AV APRIL MÅNED

dekkerte departementet at alle disse tidsskrifter skulle opphøre. I stedet skulle det utsis et folles skrift fra innenriksdepartementets helseavdeling og med "medisinaldirektør" Østrem som redaktør. Alle artikler som tidsskriftene satt inne med, skulle overtas av det nye førstegende, likeså alt kontorutstyr m.v. De tidligere redaktører var forpliktet til "samarbeid".

14 DAGER SENERE

Bart-departementet selv oppgi hele planen. Ningen hadde vært å lage noe helt sterortet. Bladet skulle utgis i 15.000 eksemplarer, det årlige busjett skulle være på 1,5 millioner som Rikstrygdeverket skulle dekke, de gamle helsetidsskriftene hadde fått ordre om å innskrenke papirforbruket med 50%. Rikstrygdeverket nektet sjølsagt. Planen strandet først og framst på at selv N.S. forstod hvor helt umulig det ville bli å få fagfolk til å levere artikler til et slikt blad. Sjøl løftet om store honorarer ville ikke ha trykt fram en eneste fagartikkkel av verdi.

BREMEN HARDT RAMMET.

Bremen er en av de tyske byer som særlig har vært hardt utsatt for de engelske bombeangrepene. Fatt til 26. juni hadde øver 1000 britiske fly på nytt. Bremen som hovedmal og ødeleggelsen var forferdelig. Samtidig meldes at den 340. tyske infanteridivisjon fra Bremen har lidt enorme tap ved Sebastopol. Det er derfor forståelig at alle telegrammer og brever til og fra Bremen blir spesielt sensurert. Soldatene skal ikke vite noe om hjemmefrontens ledelser, og nedslaktingen av soldatene, på de russiske slagmarkene holdes skjult for hjemmefronten. Uten fortelser, løgn og forvringninger nytter det ikke å stagge urene i det 3. rike.

FRI FAGBEVEGELSE

Kommer med sit neste nommer først den 18 juli, idet en nå i den beste ferienåret vil gi våre mange iherdige og oppofrende medarbeidere en liten rust i bakken. Hvis intet uforutsett inntrøffer, eller situasjonen skulle endre seg vesentlig, vil det også i slutten av juli måned bli en ukes opphold. Det vil bli gitt nærmere beskjed om dette 18. juli.

Som en vil erindre har vi i den senere tid brukt atskillige orienteringsartikler om svensk, dansk og engelsk fagbevegelse. I tiden framover vil vi bringe noen flere innlegg om norsk fagbevegelse etter krigen. Alle disse oversiktene har til hensikt å danne grunnlaget for en positiv diskusjon på arbeidsplassene om de retningslinjer fagbevegelsen skal gjennomgåges etter. Skriv derfor av disse artikler, studer dem nøyde og benyt den i meningsutvekslingen mellom mann og mann imellom, i kommerskapskretsen og øvelig kør de organiserte møtes. En bred meningsutveksling om dagens og fremtidens problemer og en positiv orientering hos Tagorgahisasjonens medlemmer er nødvendig for selve forutsetningen for at vi på nytt kan skape en handikraftig

F R I F A G B E V E G E L S E